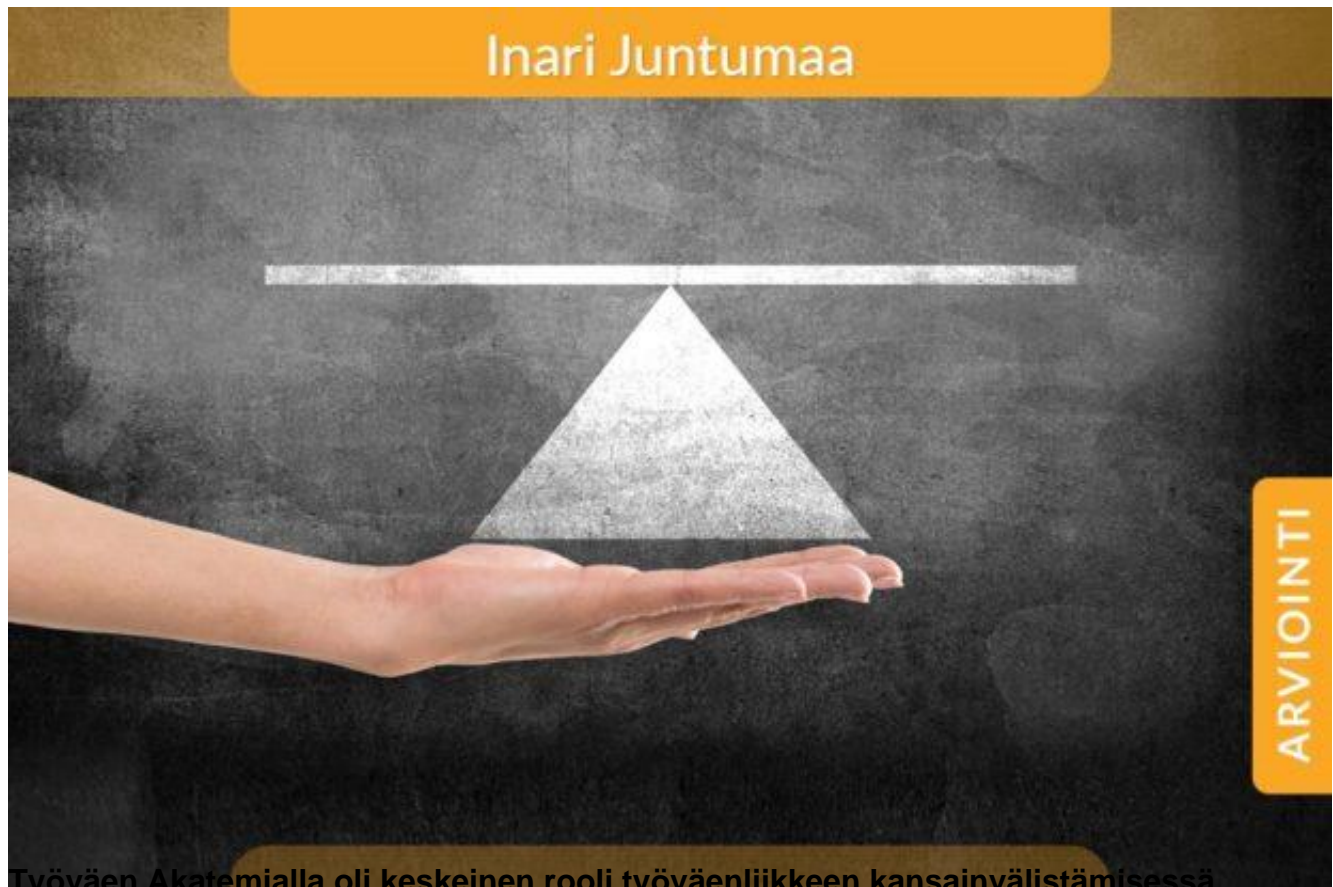

Kansanopistosta maailmalle

Työväen Akatemialla oli keskeinen rooli työväenliikkeen kansainvälistämisessä.

Työväen Akatemian johdossa 1970-luvulta 2010-luvulle toimineet rehtori **Kari Kinnunen** ja vararehtori **Aarni Tuominen** ovat kirjoittaneet historiikin *Kansanopisto avaa ikkunat* (Työväen Akatemia 2020), jossa he kuvaavat opiston kansainvälisiä vuosikymmeniä. Keskeisin opinnollinen yhteistyö kattoi Kinnusen johdolla pohjoismaat, Iso-Britannian ja Saksan. Tuomisen johtamalla kansainvälisellä linjalla tutustuttiin myös globaaliin etelään ja Balkaniin.

TYÖVÄENLIIKETTÄ AVAAMASSA

1970-luvun ruotsalaista kansansivistystyötä opintokerhoineen, sivistysliittoineen ja kansanopistoineen Kari Kinnunen luonnehtii historiikissa isoveljeksi. Opiskelijat ratkaisivat yhteistoiminnallisen opetusmenetelmän myötä monimutkaisia yhteiskunnallisia ongelmia. Vuonna 1980 pidettiin jopa pohjoismaiden yhteinen ulkopoliittinen seminaari, jossa oli pohjoismaisten poliitikkojen lisäksi nousevia kotimaisia ulkopoliittisia kykyjä. Yhteistyö jatkui, mutta 1990-luvun tullessa Akatemia laajensi kansainvälisiä suhteitaan myös muualle.

Aikalainen, ja kollega, rehtori **Veikko Rantilä** arvioi Työväen Akatemiassa ymmärretyn erityisen terävästi maailman muutoksen ja sen osana välttämättömyyden kansainvälisen ja kielikoulutuksen voimistamiseen. Ne avasivat koko työväenliikkeen katsantokantaa kansainvälisyyteen.

– Erityisen merkityksellinen kansainvälisen toiminnan uranuurtaja Kinnunen oli avatessaan kontaktit Iso-Britanniaan, Ruskin Colleegeen, sillä kielen opiskelun ohella se avasi yhteydet Englannin työväenliikkeeseen, Ranttilä arvioi.

Projektien ja seminaarien osanottajat olivat ay-liikkeen toimitsijoita tai hallinnon jäseniä, luottamushenkilöitä tai opiskelijoita. Projektit merkitsivät kansalaisyhteiskunnan aktiviteettien kehittämistä eri maissa ja mahdollisuutta oppia toinen toisiltaan. 1991–1992 Oxfordissa opiskeli viikon myös Rakennusliiton vastaava lakimies, myöhemmin sen varapuheenjohtajana toiminut **Kyösti Suokas**. Hän piti sitä parhaana ay-kurssinaan.

– Ajoitus EU-ajan alla oli hyvä. Yksi oivalluksista oli EU-kehityksen väejäämättömyys. Oli ryhdyttävä rakentamaan ratkaisuja, jotta kehitys olisi paras mahdollinen, Suokas muistelee.

– Työväen Akatemian kansainvälisyys oli olennaisten asioiden äärellä: hankkeet sivusivat jo 1990-luvulla sellaisia teemoja kuin nationalismi ja uusliberalismi, Balkanin uudelleen rakentaminen ja Viron itsenäisyys, kuvailee muun muassa Työväen Sivistysliiton pääsihteerinä toiminut **Jorma Turunen**.

Veikko Ranttilä summaa, että Työväen Akatemian opintotyö kasvatti kokonaisen työläissivistyneistön – avaten sille näköaloja myös kansainvälisyyteen.

KANSAINVÄLISET KESKUSTELUT POLITIIKAN TAUSTALLA

Veikko Ranttilän mukaan brittien toiminta oli perinteistä palkka- ja työehtokamppailua.

– He kamppailivat myös työpaikkojen säilymisen puolesta. Saksassa kantavana ajatuksena oli myötämääräämisoikeus, eli työ liikkeenjohdossa työnantajien kanssa. Sillä haluttiin muuttaa valtasuhteita pitkällä aikavälillä, ei vain työnteon ehtoja. Saksa-yhteistyö toi tämän ajattelun tyrkylle myös Suomeen, mutta ay-liike ei täällä tähän tarttunut, Ranttilä kuvailee.

Myös kansanedustajana ja ministerinä toiminut **Arja Alho** muistaa saksalaiset.

– **Paavo Lipponen** oli kiinnostunut **Gerhard Schröderin** ohjelmasta. Oli tärkeää kuulla Työväen Akatemian saksalaisilta yhteistyökumppaneilta kokemuksista. Nämä keskustelut vaikuttivat osaltaan siihen, etteivät SDP:n linjat menneet samaan eikä Hartz-uudistus ottanut täällä kunnolla tulta. Schröderhän loi Saksaan halpatyömarkkinat, Alho kuvaa.

– Vaikka oltiin jo Euroopan unionissa, SDP:n omat ja eduskuntaryhmän kansainväliset suhteet olivat vähäisiä. He keskittyivät viralliseen toimintaan. Työväen Akatemian eduskuntaryhmälle ja puolueelle tuomat yhteydet olivat hyviä, Alho summaa.

Pitkän saksalaiskauden juuret 1980–1990-luvulta lähtien juontavat Kari Kinnusen yhteistyöhön pohjolasta kiinnostuneen Brigittenaun kansalaisopiston rehtori **Kurt Schmidin** kanssa.

– Kontaktit erityisesti Ala-Saksin työväenliikkeen koulutukseen syvenivät 1990-luvulle tultaessa, kun kansanopistoyhdistyksen pääsihteeriksi **Ingrid Ellinghaus** istui vieressäni jossain

eurooppalaisessa seminaarissa. Ellinghaus kyllästyi virallisiin juhlapuheisiin. Sovimme konkreettisesta yhteistyöstä. Se oli alkusysäys noin 20-vuotiselle yhteiselle seminaari- ja projektisarjalle, Kinnunen muistelee.

Seminaareissa oli mukana myös isojen ammattiliittojen korkeinta johtoa, kuin myös puolueen. Esimerkiksi Saksan sosialidemokraattien puheenjohtajanakin toiminut **Martin Schultz** oli aikanaan tuttu vieras.

OMA LINJA MAAILMAN YMPÄRI

Työväen Akatemian oman kansainvälisen linjan vuosikurssiopiskelijoita opettaja Aarni Tuominen vei globaaliin etelään solidaarisuustyöhön ja myöhemmin rauhaa rakentavaan ja avautuvaan Balkaniin. Bosniassa he tapasivat myös muun muassa SDP:n johtaja **Zlatko Lagumdzin**.

– Kontaktien rakentaminen oli työlästä, sillä vanhoja yhteyksiä ei ollut, Tuominen kuvaa.

Lukuisat opiskelijasukupolvet kulkivat eri tehtäviin kansainvälisen linjan kautta. Heidän joukossaan on Sadankomitean pääsihteeri **Anni Lahtinen**.

– Näkemykseni aktiivisen kansalaisyhteiskunnan merkityksestä ja kansalaisjärjestöjen tärkeydestä sai alkunsa Akatemiassa. Olin kyllä nähnyt maailmaa. Opintomatkallemme Serbiassa silmät kuitenkin avautuivat. Siellä oli parhaillaan poikkeustila, ja toisaalta sodan jäljet näkyivät. Moni paikallinen nuori haaveili mahdollisuudesta liikkua, opiskella ja tehdä töitä yhtä vapaasti kuin me EU:n alueella. Tahto parantaa maailmaa vahvistui entisestään. Opinnot olivat myös siemen myöhemmille toimilleni muun muassa puolueen kansainvälisissä työryhmissä eri tehtävissä, Lahtinen arvioi.

LIIKKEEN KANSAINVÄLISYYS NYT

SDP:n puoluesihteeri **Antton Rönholm** kuvaa, kuinka liikkeen kansainväliset suhteet pohjautuvat yhtäältä virallisiin yhteyksiin, kuten pohjoismaiseen sosialidemokraattiseen yhteistyöjärjestöön (SAMAK) ja eurooppalaiseen puolueeseen (PES). Toisaalta ne ovat eri toimijoiden henkilökohtaisista yhteyksistä syntyneitä. Hän jää kuitenkin pohtimaan yhteiskunnan ja vuorovaikutuksen muutosta tietoyhteiskunnassa.

– Kun on vaikea löytää puoluejohtajilta aikaa ulkomaisille delegaatioille, saati naapurimaan puoluekokouksille, henkilökohtaiset suhteet eivät helposti syvene tiiviiksi entisaikojen tapaan, hän arvioi.

Viime vuosina Työväen Sivistysliitto on järjestänyt ja mahdollistanut pohjoismaisia ja kansainvälisiä opintoja liikkeen piirissä. Rönholm pohtii, mitä uudet kansainväliset opinnot voisivat tarjota.

– Mikä koulutuksen tavoite olisi? Asiasisällöt vai vuorovaikutus? Kriittinen ajattelu, kulttuurien

välinen kanssakäyminen? Tietoa on nykyään tarjolla todella paljon. Entä sopivatko mahdollisen kansainvälisen kurssin erimaalaisten osallistujien tavoitteet yhteen? Näitä pitäisi pohtia.

Inari Juntumaa

Työväen Akatemia:

Kansanopisto, perustettu vuonna 1924. Kampus asuntoloineen sijaitsee Kauniaisissa.

Tarjonnut pitkään korkeakoulutasoisia yhteiskunnallisia opintoja aikuisopiskelijoille, erityisesti työntekijäammateissa toimiville.

Tarjoaa nykyään koulunsa päättävälle nuorille aikuisille ja aikuisopiskelijoille avoimen yliopiston ja avoimen korkeakoulun opintokokonaisuuksia, niihin liittyvää opetusta ja ohjausta sekä ammatinvalinta- ja uraohjausta. Kokonaisuudet ovat: historia ja yhteiskunnallinen muutos, humanistinen, kasvatustiede, kauppatiede, kielet ja kulttuuri, kirjoittaminen, liikunta ja terveystieteet, näytteleminen, oikeustiede, politiikan ja viestinnän tutkimus, psykologia, sosiaalitieteet sekä teatteri-ilmaisu. Lisäksi se tekee kotimaista ja kansainvälistä hanketoimintaa ja kehittää maahanmuuttajataustaisten aikuisopiskelijoiden opiskelu- ja työelämävalmiuksia. Opiskelijoita on vuosittain noin 270.

Tausta-ajatuksena on voionmaalainen pedagogiikka, joka pohjaa totuudellisuuteen, tieteellisyyteen ja tiedon yhteiskunnallisen luonteen ymmärtämiseen sekä humanismiin, jossa jokaiselle kuuluu oikeus kasvaa ihmisenä omaan mittaansa. Oppimisympäristönä se on yhteisöllinen, kohtaava ja opiskelijoiden omaa toimijuutta vahvistava. Sen tehtävänä on ohjata opiskelijoita aktiiviseen kansalaisuuteen ja edistää yhteiskunnan kehittymistä paremmaksi.

Lue lisää:

Kinnunen, Kari; Silinevica, Leva: Puoluejäsenyydestä nettiyhteisöihin. Tutkimus kansalaisuuteen kasvatuksesta kansanopistoissa. Työväen akatemia, 2011.

Kinnunen Kari: Kansanopistot väylänä korkeakouluun. Tutkimus neljän kansanopiston opiskelijoiden odotuksista ja sijoittumisesta jatko-opintoihin. Työväen akatemia, 2008.